

Út az oklevél megszerzéséhez

Az osztatlan tanárképzésben mesterfokozat (magister, master) és általános v. középiskolai tanári szakképzettség szerezhető.

A megszerzendő kreditek száma legalább 300 legfeljebb 360, a képzési idő 10-12 félév. A képzésbe való bejutás feltétele: legalább középfokú végzettség.

Osztatlan tanárképzésben kétszakos (**szakpáros**) képzésre lehet jelentkezni. **A képzés öt- vagy hat éves**, attól függően, hogy a hallgató általános iskolai vagy középiskolai tanár szeretne lenni.

Az első három évben a tanárjelöltek kétszakos közös képzésben vesznek részt, tehát együtt tanulnak az általános iskolai és a középiskolai tanári pályára készülő. Szaktárgyi és szakmódszertani órák mellett pedagógiai és pszichológiai kurzusokat is végeznek. A harmadik év után érdeklődésüknek és eredményeiknek megfelelően folytathatják tanulmányaikat az általános iskolai vagy a középiskolai tanári szakon. A negyedik évtől előbbieket még két évet, utóbbiakat még három évet töltenek el a képzésben. Az utolsó év mindkét képzéstípusban szakmai gyakorlattal zárul.

Hatályos jogszabályok: 8/2013. (I.30.) EMMI rendelet, 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet

A tanárképzésben szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:

- végzettségi szint: mesterfokozat (magister, Master, rövidítése: MA)
- szakképzettség: okleveles tanár [a kettő vagy egy tanári szakképzettségre, továbbá a közismereti (általános iskolai vagy középiskolai) tanárszakra vagy a szakmai, művészeti tanárszakra (szakirányra) utaló megjelöléssel];
- szakképzettség angol nyelvű megjelölése: teacher of...
- Az oklevél Master of Education címet tanúsít, rövidített jelölése: MEd
- képzési terület: pedagógusképzés
- Az osztatlan tanárképzés két részből álló záróvizsgával zárul: diszciplináris és tanári záróvizsga rész.

Idegennyelvi követelmények:

A mesterfokozat megszerzéséhez az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) hivatalos nyelveiből vagy romani, illetve lovári (cigány) vagy beás (cigány) nyelvből legalább egy, államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

Átjelentkezési lehetőségek más képzésre:

- Kétszakos képzésben a hallgató kérelmére a második félév végéig lehetőséget kell adni a szakpár egyik tanárszakjának egyszeri megváltoztatására. A szakváltoztatás iránt a hallgató a tanulmányai második félévének utolsó vizsganapjáig nyújthat be indokolt kérelmet az illetékes TB-nek. A kérelemhez csatolni kell a szaktanszék befogadó nyilatkozatát.
- Amennyiben a hallgató az osztatlan tanárszakon a tanári szakképzettség szakterületi eleméből legalább 60 kreditet szerzett, átvételét kérheti az adott osztatlan tanárszak szakterülete szerinti alapképzési szakra. Az átvétel feltételeit az adott alapszakért felelős Kar Tanulmányi Bizottsága határozhatja meg. Az átvétel során egyedileg kell vizsgálni a kreditmegfelelést, a hallgató tanulmányainak elhúzódsáért kizárólag a hallgató visel felelősséget.

Az osztatlan tanárképzés célja:

A képzés célja tanárok képzése, akik széles körű szaktudományos, pedagógiai, pszichológiai és általános műveltséggel, elméleti és gyakorlati tudással, készséggel és képességgel rendelkeznek. Felkészültek a Nemzeti alaptanteroben, a fejlesztési területek, nevelési célok alapján meghatározott köznevelési feladatokra és az oktatói-nevelői munka értékeinek, a közműveltségi tartalmak közvetítésére, a tudásépítésre, a kulcskompetenciák fejlesztésére és érvényesítésére. Felkészültek továbbá arra, hogy az iskolai nevelés-oktatás, köznevelési törvényben meghatározott szakaszaiban, a köznevelési rendszer intézményeiben a Nemzeti alaptanteroven alapuló és jóváhagyott kerettantervek műveltségi területein, valamint az iskolarendszeren kívüli képzésben, felnőttoktatásban a szaktudományos, szakterületi felkészültségüknek megfelelő területen szakrendszerű oktatást és az intézményben pedagógiai munkát végezzenek, továbbá megszerzett tudásuk, gyakorlatuk alapján, alkotó módon, részt vegyenek oktatásfejlesztési programokban.

Képesek szakterületi felkészültségük pedagógiai alkalmazására, a tanulók megismerésére, személyiségük fejlesztésére, tanórai és tanórán, iskolán kívüli munkájuk differenciált irányítására, hatékony pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazására; rendelkeznek a neveléssel kapcsolatos pályaválasztási, gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és nevelési tanácsadási feladatok ellátásához, illetve ezek és a kultúrákövetítés intézményeivel való együttműködéshez szükséges alapismeretekkel. Érett autonóm, kialakult értékrendjükben az általános emberi, az európai és a nemzeti értékeket felvállaló, közvetíteni tudó, együttműködésre és önfejlesztésre képes, kreatív személyiségek.

A mesterfokozat birtokában felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

Az osztatlan tanárszak a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 3. mellékletében meghatározott alkalmazási feltételeknek megfelelően az iskolai nevelés-oktatás, valamint az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak az 5-12., illetve 5-13. évfolyamain – általános iskolai tanári szakképzettség esetében az iskolai nevelés-oktatás 5-8. évfolyamain, továbbá az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő 9-11. évfolyamain – a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti szaktárgyi rendszer, továbbá

az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzési évfolyamokon, a felnőttoktatásban az adott szaknak megfeleltethető tantárgyak tanítási, valamint az iskola pedagógiai feladatainak végzésére felkészítő szak.

Az osztatlan tanárszakokra vonatkozó sajátos követelményeket a PTE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának 12. sz. melléklete szabályozza!

Az osztatlan tanárképzés szerkezete

Osztatlan **tanárképzésben mesterfokozat** és tanári szakképzettség **kétszakos, szakpáros képzésben** az alábbiak szerint szerezhető:

- **4+1 éves tanárképzés (általános iskolai tanár szakpár),**
- **5+1 éves tanárképzés (középfiskolai tanár szakpár) és**
- **4,5+1éves tanárképzés („Vegyes” tanár szakpár)** attól függően, hogy adott szakon általános vagy középfiskolai végzettség szerezhető. A plusz egy év a szakmai gyakorlatot jelenti.

Az osztatlan tanári mesterképzés három fő képzési részből áll:

- a két szakképzettségnek megfelelő *szakterületi ismeretek,*
- a *tanári felkészítés,*
- a közoktatási intézményben szervezett *összefüggő egyéni iskolai gyakorlat.*

A mesterszak *szakterületi képzése* magában foglalja a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei, nevelési céljai által meghatározott, a nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti alapjainak, valamint a műveltségkép, a tudás és tanulás, illetve a tudásépítés értelmezésének alapismereteit, a Nemzeti alaptanterven alapuló kerettantervek szerinti szaktárgynak megfelelő tudományág(ak), műveltségi területek, művészeti területek ismeretelméleti alapjainak, történetének megismerési sajátosságainak, belső struktúrájának és terminológiájának, más tantárgyakkal, tudományokkal, műveltségi területekkel való összefüggéseinek és kölcsönhatásainak ismereteit, a köznevelés, illetve szakképzés tartalmi szabályozásában meghatározott ismeretek körének szaktudományos mélységű ismereteit, az adott tanári szakképzettséghez kapcsolódó tantárgy által közvetített tudás sajátosságait, az abban rejlő általános és specifikus képességfejlesztés lehetőségeit.

A képzés pedagógiai, pszichológiai része és az összefüggő szakmai gyakorlat

A PTE BTK Neveléstudományi Intézete jelentős kutatási és oktatási hagyományai inspiráló környezetet teremtenek a tanári pályára készülők számára. A képzés elméleti tárgyak segítségével alapozza meg a tanári pályára való felkészülést, melyet kiegészítenek az iskolai gyakorlatok.

A pedagógiai és a pszichológiai általános elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek megszerzésére irányuló képzés magában foglalja a pedagógia, a pszichológia és ezek határtudományainak elméleti alapjait, az ember- és gyermekismeret alapozását, a

személyiségfejlődés életkori és egyéni sajátosságainak ismeretét, a tanulók megismerésének eszközeit és módszereit, a tanítás tudományos megalapozását, a személyiségfejlesztés, a képességfejlesztés elméleti és gyakorlati ismereteit, a tanulói csoportok jellemzőit, a tanári feladatok megismerését, a tanári szerep dimenzióit, a tanulási-tanítási folyamat tervezésének, szervezésének, értékelésének, a köznevelési rendszer működésének ismereteit, a neveléstudomány kutatási módszereit, a szakmai ismeretszerzés módjait, a szakmai önreflexió kifejlesztését, a szakmai gyakorlatokon szerzett tapasztalatok feldolgozását, a kommunikációs készségek fejlesztését, az infokommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeit az oktatásban és a tanulásban.

A *szakmódszertani képzés* magában foglalja a szaktudományok társadalmi hasznosulásának, ezen belül a köznevelésben való hatékony, eredményes felhasználásának elméleti, tartalmi és gyakorlati eszközeit, amelyek lehetővé teszik a köznevelési rendszer tartalmi követelményeiben meghatározott feladatok és értékek, fejlesztési területek, nevelési célok, valamint az egész életen át való tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztését. A szakmódszertani képzés magában foglalja továbbá a tanárszak szerinti műveltségi terület, a szaktárgy tartalmi, elméleti témaköreit, a tananyag-struktúra ismeretét, a szaktárgy tanításának sajátos módszereit, eszközeit, mérési és értékelési eljárásait, a képesség- és készségfejlesztés, a tanulási motivációk lehetőségeit és módszereit, valamint a tananyag gyakorlati alkalmazásának módjait, az adott szakot a rokon szakok, tantárgyak, illetve műveltségterületek vagy szakmacsoportok rendszerében átfogóan, integráltan elhelyező ismeretköröket, valamint a szakmai gyakorlatokon, az összefüggő iskolai gyakorlaton szerzett tapasztalatok feldolgozását.

Az *iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkal való kommunikáció, tanulókkal való egyéni foglalkozás, együttműködés) való ismerkedést, alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

Az iskolai gyakorlatok formái:

a) *csoportos (tanítási) gyakorlat*: iskolában, gyakorlatvezető tanár irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat, nappali munkarendű képzésben szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket, a gyakorlatvezető tanár és a hallgató társak által tartott órák/foglalkozások részfeladataiban való közreműködést, legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (tervezés-előkészítés, óravezetés, egyéni és közös reflektálás-óraelemzés). A középiskolai szakképzettséget választó hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát lehetőleg az 5-8., a másikat pedig a 9-12. évfolyamon köteles elvégezni.

b) *képzéssel párhuzamos közösségi pedagógiai gyakorlat* a nappali munkarendű képzések részeként szünidőben vagy szorgalmi idő alatt is teljesíthető közösségi szolgálat, mely egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök stb.) szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési területein nyújt tapasztalatokat;

c) *az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat* a képzésben szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett köznevelési intézményben, felnőttképzést folytató intézményben végzett gyakorlat. Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei: a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek; a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek; az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

Nappali munkarendű képzésben a gyakorlat időtartama 1 év, és a mindenkori köznevelési félévhez igazodik.

A hallgató mindkét félévben mindkét szakjából gyakorol. Amennyiben az egyik szak általános iskolai, a másik középiskolai tanításra jogosítja fel a hallgatót, lehetőleg olyan köznevelési intézménybe kell beosztani, ahol mindkét korcsoport tanítására lehetősége van.

A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, a tanári kompetenciák fejlesztési terve alapján megtervezett tevékenységi háló szerint, a közismereti tanárképzésben szakképzettségenként heti 2-4 óra, a két szakképzettségben együtt maximum heti 6 óra, szakképzettségenként félévente minimum 45 óra, a tanév során szakképzettségenként összesen minimum 90 óra tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szemináriumok elvégzését, és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.

Anyanyelvi ismeretek

A tanári szakképzettség részét képezik a nappali munkarendű képzésekben az anyanyelvi ismeretek is, melyek kritérium jellegű követelményként magukban foglalják az anyanyelvi (gyakorlati kommunikációs, beszédtechnikai, retorikai, helyesírási) készségek fejlesztését és a nyelvi attitűdöt alakító, értelmező ismereteket. Az anyanyelvi ismeretek kurzusait az ajánlott tanterv szerint, de legkésőbb a közös képzési szakasz végéig kell teljesíteni.

Szakosodási eljárás

Ha a közismereti tanárszakon középiskolai és általános iskolai tanár szakképzettség is szerzhető, a hallgató a közös képzési szakasz követelményeinek teljesítésekor

választhat, hogy általános iskolai tanári szakképzettséget vagy középiskolai tanári szakképzettséget szerez.

Az érintett Kar az általános iskolai vagy középiskolai tanári szakképzettséghez vezető képzést nem köteles indítani, ha azon a jelentkezők száma szakonként nem éri el az 5 főt.

A kérelmet azon félév szorgalmi időszaka utolsó napjáig kell benyújtani, amikor a hallgató a közös képzési szakasz követelményeit várhatóan teljesíti.

A záróvizsgára bocsátás feltételei

A hallgató tanulmányait osztatlan mesterképzésben **záróvizsgával** fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek, képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

Abszolutórium

A végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése tanúsítja a választott szakképzettségenként letett szakterületi zárószigorlatokat, a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelmények és a kritériumkövetelmények teljesítését – a nyelvvizsga és a szakdolgozat, illetve portfólió kivételével – a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését.

A szakdolgozat elkészítése és benyújtása

Közismereti osztatlan tanárszakokon a szakdolgozat kredit értéke 8 kredit. Két osztatlan tanárszakon egyidejűleg folyó tanárképzésben is egy szakdolgozatot kell benyújtani és a záróvizsga részeként megvédeni.

A hallgató legkésőbb az ajánlott tanterv szerinti 8. félév kezdetén, általános iskolai tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzés esetében pedig a 7. félév kezdetén, a kari szabályozás szerint jelzi a választott szakot. A hallgató a szakdolgozati szemináriumot legkésőbb az egyéni összefüggő gyakorlatot megelőző félévben kell, hogy felvegye és teljesítse, azaz az általános iskolai tanári modul választóknak legkésőbb a 8. félévben, a középiskolai tanári modul választóknak legkésőbb a 10. félévben. A 11 féléves képzésben részt vevőknek ez a 9. félévben végzendő el legkésőbb.

Közismereti tanárszakok esetében a **szakdolgozat** 60-80000 karakter, amely nem foglalja magában a tartalomjegyzéket, a bibliográfiát, az illusztráció értékű ábrákat, illetve a képeket.

Tanári szakdolgozati portfólió elkészítése és benyújtása

Az osztatlan tanárképzés hallgatóinak tanári szakdolgozati portfóliót is kell készíteniük.

A tanári szakdolgozati portfólió kreditértéke – a pedagógiai-pszichológiai modul keretében – 2 kredit.

Közismereti tanárszakok esetében a tanári szakdolgozati portfólió terjedelme 60-80000 karakter, amely nem foglalja magában a tartalomjegyzéket, az irodalomjegyzéket, az illusztráció értékű ábrákat, illetve a képeket.

A záróvizsga tartalma és az érdemjegy kiszámítása

Közismereti tanárszakok esetében a záróvizsga a nappali munkarendben két részből áll:

- a) diszciplináris rész: a szakdolgozat bemutatása és védeése, amely az előzetesen a hallgatónak megadott kérdésekre adott válaszok kifejtéséből, a szakdolgozati bírálathoz kapcsolódó észrevételek, kiegészítések megfogalmazásából és a szakdolgozat bemutatásából áll.
- b) tanári záróvizsga rész:
 - ba) a tanári szakdolgozati portfólió bemutatása és védeése, amely a portfólió koncepciójának bemutatásán túl a bírálók által előzetesen megadott kérdésekre adott válaszok kifejtéséből, a bírálatokhoz kapcsolódó esetleges észrevételek megfogalmazásából és a bizottság esetleges további kérdéseinek megválaszolásából áll.
 - bb) komplex szóbeli vizsga, amelyben a hallgató tanúsítja, hogy képes a képzés különböző területein elsajátított tudás integrálására, a szaktárgyi-diszciplináris tudás iskolai gyakorlatban való alkalmazására, alkotó módon történő felhasználására. Az egyes komplex *témakörökre való felkészülésnél* a vonatkozó szakirodalom, a saját tanulási tapasztalatok témához illeszkedő, rendszerezett feldolgozására és az iskolai gyakorlatok tapasztalatainak strukturált elemzésére kerül sor. A tanárjelölt felhasználhatja a komplex *témakörökhöz* kapcsolódó mondanivalójának alátámasztására az iskolai gyakorlatok során elkészített saját dokumentumait is. A komplex szóbeli vizsga követelményeit (témakörök, kötelező szakirodalom) a TK fogadja el, és ezeket a követelményeket a vizsgát megelőzően legalább 3 hónappal az Egyetem honlapján és a karon szokásos módon közzé kell tenni.

A záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell tenni.

Nappali munkarendű közismereti tanárszakok esetében a záróvizsga mindkét részét önálló bizottság előtt teszi le a jelölt. A záróvizsga diszciplináris része és a tanári

záróvizsgarész egy napon vagy két különböző napon is lehetősé a kari ütemterv szerint.

A záróvizsga diszciplináris része, azaz a szakdolgozat bemutatása és védeése önálló, legalább háromtagú szakmai záróvizsga-bizottság előtt történik.

A tanári záróvizsga rész a nappali és levelező munkarendben egyaránt egy önálló, legalább háromtagú tanári záróvizsga-bizottság előtt zajlik.

A tanári záróvizsga nyelve magyar, de a hallgatónak lehetősége van arra, hogy az idegen nyelven megírt tanári szakdolgozatát ugyanazon az idegen nyelven mutassa be és védje meg. Ezt az igényét a záróvizsgára történő jelentkezéssel egyidőben jeleznie kell.

Közismereti tanárszakokon nappali munkarendben a **záróvizsga összesített érdemjegyet** az alábbi rész-érdemjegyek kerekítés nélküli átlaga adja (két tizedes jegy megadásával, az egyes részek egyenlő súllyal történő figyelembevételével):

- a) a szakdolgozatra kapott konzulensi és opponensi bírálati érdemjegyek, valamint a záróvizsga diszciplináris részére, azaz a szakdolgozat bemutatására és védeésére kapott érdemjegy átlaga (értékelője a szakmai záróvizsga-bizottság);
- b) a tanári szakdolgozati portfólióra kapott konzulensi és opponensi bírálati érdemjegyek, valamint a tanári szakdolgozati portfólió bemutatására és védeésére kapott érdemjegy átlaga (értékelője a tanári záróvizsga-bizottság);
- c) a 13. § (1) bekezdése bb) pontjára, azaz a komplex szóbeli vizsgára adott érdemjegy (értékelője a tanári záróvizsga-bizottság);

A záróvizsga összesített érdemjegyet a *három* érdemjegy kettő tizedes jegyig kerekített számtani átlaga adja:

$$\underline{\Sigma \text{Érdemjegyek a) b) c)}}$$

3

Amennyiben a záróvizsga bármely részjegye elégtelen, a záróvizsga érdemjegye is elégtelen. Ebben az esetben a hallgatónak egy következő vizsgaidőszakban új záróvizsga jelentkezést kell benyújtania, és a sikertelen vizsgarészt kell megismételnie. Abban az esetben, ha a hallgatónak a tanári szakdolgozati portfólióra, vagy a szakdolgozatra kapott érdemjegye elégtelen, adott vizsgaidőszakban a komplex szóbeli vizsgát nem teljesítheti.

Az oklevél minősítése

Az oklevél kiadásának feltétele: a záróvizsga sikeres letétele, valamint a jogszabályok által előírt nyelvvizsga-követelmények teljesítése

Közismereti tanárszakon az oklevél minősítését az alábbi rész-érdemjegyek kettő tizedes jegyig kerekített átlaga adja:

- a) a hallgató egyik tanári szakképzettségéhez kapcsolódó szakmai zárószigorlat (10. § (2) bekezdése) érdemjegye (értékelője az adott szakintézet/szaktanszék zárószigorlati bizottsága);
- b) a hallgató másik tanári szakképzettségéhez kapcsolódó szakmai zárószigorlat (10. § (2) bekezdése) érdemjegye (értékelője az adott szakintézet/szaktanszék zárószigorlati bizottsága);
- c) az utolsó két félévben végzett összefüggő egyéni iskolai gyakorlat befejezésekor a gyakorlatvezető mentor által adott érdemjegy; d) és a záróvizsga minősítése.